продажба, приходите от или разходите за лихви се отчитат като се използва ефективният лихвен процент. Приходите от лихви се включват във финансовите приходи в отчета за доходите.

• **Дивиденти –** приходите от дивиденти се признават, когато се установи правото на предприятието да получи плащането, т.е. към датата на вземане на решение за разпределение на дивиденти.

• **Приходи от наеми –** приходите от наеми в резултат на оперативен лизинг се отчитат счетоводно на база линейния метод за целия срок на лизинговия договор.

При установен излишък на активи, приходът се признава през периода на установяването му.

За глоби, неустойки и лихви в полза на предприятието, приходът се признава съгласно клаузите на договора. За глоби, неустойки и лихви, присъдени със съдебно решение, приходът се признава в деня на издаване на съдебното решение.

14. Отчитане на Дарения и Финансирания

Предприятието отчита като финансиране безвъзмездни средства, предоставени от държавата, включително непарични дарения по справедлива стойност, когато има приемлива гаранция, че:

(а) предприятието ще изпълни условията, свързани с тях; и

(б) помощта ще се получи..

Финансиранията се признават за приход в текущия период, както следва:

• за дарения, обвързани с амортизируеми активи – пропорционално на начислените амортизации за съответния перод на активите, придобити в резултат на дарението (**алтернатива: безвъзмездните средства се кредитират срещу стойност на придибитите амортизируеми активи**);

• за дарения, обвързани с неамортизируеми активи – през периодите, през които са отразени разходите за изпълнение на условието по дарението.

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, които подлежат на получаване като компенсация за разходи или загуби, които вече са понесени, или за целите на предоставяне на незабавна финансова подкрепа за предприятието без бъдещи свързани разходи, се признават като приход за периода, в който те станат вземане.

Безвъзмездните средства, предоставени от държавата под формата на непарични активи, се оценяват по справедлива стойност.

Опростените данъци се отразяват като приходи за периода, в който е направено опрощаването, когато те текущо са били отразени като разход за дейността.

Опростените данъци от печалбата се отчитат в увеличение на неразпределената печалба или в намаление на непокритата загуба.

Опростените заеми без условия се отчитат като текущи приходи.

Опростените заеми при определени условия се отчитат като финансиране.

15. Отчитане на Данъците от Печалбата

Текущ данък върху доходите

Текущите данъчни активи и пасиви за текущия и предходни периоди се признават по сумата, която се очаква да бъде възстановена от или платена на данъчните власти. При изчисление на текущите данъци се прилагат данъчните ставки и данъчните закони, които са в сила или са в значителна степен приети към отчетната дата.

Текущите данъци върху доходите, свързани със статии, признати директно в собствения капитал, се признават в собствения капитал, а не в отчета за доходите. Ръководството периодично оценява позициите в данъчните декларации по отношение на ситуации, в които приложимите данъчни разпоредби са предмет на тълкуване и заделя провизии, когато това е уместно.

Задължението на дружеството за данъци от печалбата за текущия и предходни данъчни периоди се признава като задължения към бюджета (общините) до размера, до който не е погасено от дружеството.

Превишението на платените данъци от печалбата за текущия и предходни периоди, над дължимите се отразява като актив (данък за възстановяване).

Текущите данъчни разходи се включват в разходите за данъци за съответния период, като се намалява счетоводната печалба или се увеличава счетоводната загуба.

Отсрочен данък върху доходите

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към датата на баланса, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности за целите на финансовото отчитане.

Отсрочени данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики:

- освен до степента, до която отсроченият данъчен пасив възниква от първоначално признаване на репутация или от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката;

- за облагаеми временни разлики, свързани с инвестиции в дъщерни дружества, асоциирани предприятия и участия в съвместни предприятия, освен до степента, до която Дружеството е в състояние да контролира времето на обратното проявление на временната разлика и съществува вероятност временната разлика да не се прояви обратно в предвидимо бъдеще.

Активи по отсрочени данъци се признават за всички намаляеми временни разлики, пренесени неизползвани данъчни кредити и неизползвани данъчни загуби до степента, до която е вероятно да е налице облагаема печалба, срещу която да бъдат използвани намаляемите временни разлики, пренесените неизползвани данъчни кредити и неизползваните данъчни загуби, освен ако отсроченият данъчен актив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката.

За намаляеми временни разлики, свързани с инвестиции в дъщерни дружества, асоциирани предприятия и участия в съвместни предприятия, отсрочен данъчен актив се признава единствено до степента, до която има вероятност временната разлика да се прояви обратно в обозримо бъдеще и да бъде реализирана облагаема печалба, срещу която да се оползотвори временната разлика.

Компанията извършва преглед на балансовата стойност на отсрочените данъчни активи към всяка отчетна дата и я намалява до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява целия или част от отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Непризнатите отсрочени данъчни активи се преразглеждат към всяка отчетна дата и се признават до степента, до която е станало вероятно да бъде реализирана бъдеща облагаема печалба, която да позволи отсроченият данъчен актив да бъде възстановен.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се урежда, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила в значителна степен, към отчетната дата.

Отсрочените данъци, свързани със статии, признати извън печалбата или загубата, се признават във връзка със залегналата в тях сделка в друг всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Компанията компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчнозадължено лице.

16. Обезценка на Нефинасови Активи

Предприятието отчита своите активи по по-ниската от балансовата им стойност и тяхната възстановима стойност (ако балансовата стойност надвишава стойността, която може да бъде възстановена при използване на актива или при продажба). Когато балансовата стойност превишава възстановимата стойност, активът се счита за обезценен и предприятието признава загуба от обезценка, която се отчита като текущ разход за дейността.

Обезценка на активите в предприятието се извършва веднъж в края на отчетния период.

При определяне на необходимостта от обезценка на даден актив дружеството прилага принципа за същественост.

Предприятието преценява към всяка дата на изготвяне на отчет за финансовото състояние дали съществуват индикации, че загуба от обезценка на актив (различен от репутация), призната в предходни години, може вече да не съществува или пък да е намаляла.

Загуба от обезценка, призната по отношение на репутацията, не се възстановява в последващ период.

Възстановяването на загуба от обезценка на актив (различен от репутация) се отчита в печалби или загуби, освен ако активът се отчита по **преоценена стойност (алтернативно). Обратно възстановената загуба от обезценка на преоценен актив се признава в друг всеобхватен доход и намалява преоценъчния резерв за този актив.**

Предприятието разпределя загубата от обезценка в намаление на балансовата стойност на активите, принадлежащи към единицата (групата единици), генериращи парични потоци, в следния ред:

- върху репутацията, отнасяща се до единицата (групата единици), генерираща парични потоци; и

- след това, върху останалите активи от единицата (групата единици), генерираща парични потоци, пропорционално на балансовата стойност на всеки актив в единицата (групата единици).

Загубата от обезценка на репутация не подлежи на възстановяване в бъдещи периоди.

17. Провизии, Условни Активи и Условни Пасиви

Провизия се признава в баланса като пасив и като разход, когато предприятието има *настоящо задължение (правно или конструктивно)* в резултат от минали събития, за погасяването на което има вероятност да е необходим поток ресурси, съдържащ икономически ползи и задължението може да бъде надеждно оценено.

Сумата на признатата провизия е най-добрата приблизителна оценка на разходите, необходими за покриване на настоящото задължение към края на отчетния период. Оценките на резултата и финансовия ефект се определят по преценка на ръководството на предприятието, като се вземат предвид и миналият опит с подобни операции, и в някои

случаи - докладите на независими експерти. Взетите предвид обстоятелства включват всички допълнителни обстоя-телства от събитията след края на отчетния период.

Когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е съществен, провизиите се дисконтират като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява, когато е уместно, специфичните за задължението рискове. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизията в резултат на изминалото време, се представя като финансов разход. Предприятието преразглежда провизиите към края на всеки отчетен период ги преизчислява с цел да се отрази най-добрата текуща оценка.

Условни активи и пасиви не се признават като активи и пасиви в отчета, само се оповестяват в приложенията.

Условни пасиви не се признават като пасиви, защото все още не е потвърдено дали предприятието има налично задължение, което би могло да доведе до необходимост от поток ресурси или настоящите задължения не отговарят на критериите за признаване на провизия (тъй като не е вероятно да е необходим поток от ресурси или сумата на задъл-жението не може да бъде надеждно оценена).Условните пасиви се оценяват текущо, за да се определи дали се е появила вероятна необходимост от изходящ поток ресурси, съдържащ икономически ползи, респективно необходимост от начисляване на провизия.

Условни активи не се признават като актив. Условните активи се оценяват текущо, за да се осигури правилно представяне на тяхното развитие във финансовите отчети. Ако постъпването на потока икономически ползи е станало практически сигурно, тогава активът и свързаните с него приходи се признават във финансовия отчет за периода, през който е настъпила промяната. Ако постъпването на поток икономически ползи е станало вероятно, предприятието го оповестява като условен актив.

18. Финансови приходи и финансови разходи

Финансовите приходи включват приходи от лихви по инвестирани средства (включително финансови активи на разположение за продажба), приходи от дивиденти, печалба от продажба на налични за продажба финансови активи, промени в справедливата стойност на финансови активи, отчитани по справедлива стойност, в печалба или загуба, печалба от операции в чуждестранна валута и печалби от хеджингови инструменти, признати като печалби и загуби. Приход от лихви се признава в момента на начисляването му по метода на ефективната лихва. Приход от дивиденти се признава на датата, на която е установено правото на Дружеството да получи плащането, която в случая на котирани/търгуеми ценни книги е датата, след която акциите стават без право на получаване на последния дивидент.

Финансовите разходи включват разходи за лихви по заеми, разходи в резултат на увеличение на задължението в следствие на приближаване с един период на датата, определена за реализиране за провизии, дивиденти по преференциални акции, класифицирани като пасиви, промени в справедливата стойност на финансови активи, отчитани по справедлива стойност, в печалби и загуби, обезценка на финансови активи и загуби от хеджингови инструменти, които се признават в печалби и загуби. Разходите по заеми, пряко свързани с придобиването, изграждането или производството на актив, който по необходимост отнема значителен период от време, за да се подготви за предназначението си или за продажбата си, се капитализират като част от цената на придобиване на съответния актив. Разходи по заеми, които не могат да се отнесат пряко към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби като се използва методът на ефективния лихвен процент.

19. Доходи на Персонала

В предприятието са реализират и начисляват суми за доходи на персонала по видове, както следва :

Краткосрочни доходи на персонала - онези доходи на персонала, които стават напълно изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях. Краткосрочните доходи на персонала се оценяват на недисконтирана база и са отчетени като разход, когато свързаните с тях услуги са предоставени. Предприятието признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат платени в съответствие с българското законодателство.

Предприятието признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

Доходи при напускане - доходи при прекратяване на трудовото или служебното правоотношение преди нормалния срок за пенсиониране.

Доходи под формата на компенсации с акции или дялове от собствения капитал – доходи на персонала, които са: предоставени под формата на финансови инструменти, носещи дивиденти (или други доходи) и емитирани от предприятието, или суми, чийто размер зависи от бъдещата цена на финансовите инструменти, носещи дивиденти (или други доходи) и емитирани от предприятието. Цената на сделки със служителите, уреждани чрез емисия на капиталови инструменти, за дадени права, се оценява на база справедливата стойност на датата, на която е направено споразумението. Цената на сделките, уреждани чрез емисия на собствен капитал, се признава заедно със съответното увеличение в собствения капитал за периода, в който е постигнато изпълнение и / или са изпълнени условията на услугата. Кумулативният разход, който се признава на всяка отчетна дата до датата на придобиване, отразява степента на изтичане на периода на придобиване и най-добрата приблизителна оценка на предприятието за броя на капиталовите инструменти, които ще бъдат придобити накрая. Разходът или кредитът в отчета за доходите за даден период представлява движението в кумулативния разход, признат в началото и в края на този период.

Ефектът на намаление на държаните опции се отразява като допълнително намаление на стойността на акциите при изчислението на доходите на акция с намалена стойност.

Доходи след напускане на работа - доходи на персонала, които са платими след приключване на трудовото или служебното правоотношение: пенсии, медицинско обслужване и други доходи. Дружеството е задължено да изплати две или шест брутни заплати на своите служители при пенсиониране в зависимост от прослуженото време. Ако служителят е работил при същия работодател през последните 10 години на трудовия си стаж, той трябва да получи 6 брутни месечни заплати, а ако е работил по-малко от 10 години при същия работодател – 2 брутни работни заплати. Планът за доходите на персонала при пенсиониране не е финансиран.

Предприятието определя своите задължения за изплащане на доходи на персонала при пенсиониране като използва актюерски метод на оценка. Актюерските печалби или загуби се признават като приход или разход, когато нетните кумулативни непризнати печалби или загуби в края на предходната година са превишили 10% от настоящата стойност на задължението.

Разходите за минал трудов стаж се признават на линейна база за средния срок, докато доходите станат безусловно придобити. До степента, до която доходите станат безусловно придобити, незабавно след въвеждане или промени в плана за доходи при пенсиониране, дружеството признава разход за минал трудов стаж.

Задължението за доходи на персонала при пенсиониране се състои от настоящата стойност на задължението за изплащане на такъв доход, намалено с непризнатите разходи за минал трудов стаж.

20. Лизинги

Предприятието класифицира даден лизингов договор като финансов лизинг, ако с него всички рискове и изгоди от собствеността върху актива по същество се прехвърлят. Даден лизингов договор се класифицира като оперативен лизинг, ако с него всички рискове и изгоди от собствеността върху актива по същество не се прехвърлят.

Дружеството като лизингополучател

Финансовите лизинги, които прехвърлят към предприятитето в значителна степен всички рискове и ползи, свързани със собствеността върху наетия актив, се капитализират в началото на лизинга по справедливата стойност на наетото имущество или, ако е по-ниска, по сегашната стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания се разпределят между финансовите разходи и намалението на задължението по лизинга така, че да се получи постоянен лихвен процент върху оставащото салдо на задължението. Финансовите разходи се признават директно в отчета за доходите.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират за срока на полезния живот на актива.

Лизинговите плащания по договори за оперативен лизинг се признават като разход в отчета за доходите на база линейния метод за срока на лизинговия договор. Активите по оперативни лизинги не се признават в баланса на предприятието.

Дружеството като лизингодател

Лизингови договори, за които предприятието прехвърля в значителна степен всички рискове и изгоди, свързани със собствеността върху актива, се класифицират като финансов лизинг. В началото на лизинговия договор като вземане се отчита определената в договора обща сума на наемните плащания. Разликата между общата сума на договорените наемни плащания и справедливата цена на отдадения актив се отразява като финансов приход за бъдещи периоди, който се признава в текущия период, пропорционално на относителния дял на подлежащите на получаване суми по договора за периода в общата сума на договорените наемни плащания.

Лизингови договори, при който предприятието запазва в значителна степен всички рискове и изгоди от собствеността върху наетия актив, се класифицират като оперативен лизинг. Първоначалните преки разходи, извършени от предприятието във връзка с договарянето и уреждането на оперативен лизинг, се прибавят към балансовата стойност на наетия актив и се признават като разход през целия срок на лизинговия договор на същата база както лизинговите приходи. Условните наеми се признават като приходи в периода, в който бъдат заработени.

21. Договори за строителство

Приложимо само за отчитане на договорите за строителство във финансовите отчети на предприемачите.

Когато даден договор обхваща няколко актива, строителството на всеки актив се третира от предприятието като отделен договор за строителство, доколкото:

- за всеки актив са представени отделни предложения;

- всеки актив е бил предмет на отделни преговори и изпълнителят и клиентът са могли да приемат или отхвърлят тази част от договора, която се отнася за всеки актив; и

- разходите и приходите за всеки актив могат да бъдат установени.

Група от договори, независимо от това дали са с един или няколко клиента, се третират като един договор за строителство, когато:

- групата от договори се договаря като един пакет;

- договорите са тясно взаимно свързани, така че всъщност са част от един проект с общ марж на печалбата; и

- договорите се изпълняват едновременно или в една непрекъсната последователност.

Когато даден договор предвижда строителството на допълнителен актив по избор на клиента или може да бъде изменен така, че да включва строителството на допълнителен актив - строителството на допълнителния актив се третира като отделен договор за строителство, когато:

- активът се различава значително по отношение на проект, технология или функция от актива или активите, обхванати от пър-воначалния договор; или

- цената на актива се договаря без връзка с първоначалната договорна цена.

При определяне приходите по договора предприятието включва:

- първоначалната цена, договорена в договора;

- изменения в строителните работи, искове, допълнителни плащания (до степента, до която могат да доведат до реализиране на приходи и когато могат да бъдат надеждно оценени).

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото възнаграждение или подлежащо на получаване.

При определяне разходите по договора предприятието включва:

- разходи, пряко свързани с конкретния договор - разходи за труд на обекта, включително надзор; разходи за материали, използвани при строителството; амортизация на машините и съоръженията, използвани по договора; разходи за придвижването на машините, съоръженията и материалите до и от обекта; разходи за наемане на машини и съоръжения; разходи за проектиране и техническа помощ, които пряко са свързани с договора;

- разходи, които се отнасят към договорната дейност като цяло и могат да бъдат разпределени към договора - застраховки; разходи за проектиране и техническа помощ, които не са пряко свързани с конкретен договор; общи непреки разходи по строителството, като изготвяне и обработка на ведомостите за заплатите на персонала, ангажиран със строителството, разходи, по заеми, получени във връзка с конкретния договор.

- други разходи, които могат да бъдат начислени на клиента - общи административни разходи или разходи за развойна дейност, които могат да бъдат префактурирани на клиента съгласно договора.

Разходи, които предприятието изключва от договора и отчита директно в печалба или загуба - общи административни разходи и разходи за развойна и изследователска дейност, невъзстановими по договора; разходи, свързани с продажба; амортизация на машини, които не са използвани по договора.

Разходите се включват от датата на възлагане на договора до окончателното му завършване.

Начинът, използван от предприятието за определяне на приходите по всеки договор, признати през отчетния период, е чрез отнасянето им към етап на завършване на съответния договор - метод "дял на завършено строителство".

За определяне на етапа на завършеност на договорите в процес на изпълнение се прилага:

- съотношението на частта от разходите по договора, направени за извършената до момента работа, към предвидените общи разходи по договора;

- прегледи на извършената работа; или

- завършеност на физическата част от работата по договора.

Очаквана загуба по договора за строителство (обременяващи договори) - когато има вероятност общата сума на разходите по договора да превишава общата сума на приходите, очакваната загуба се признава като разход незабавно, независимо от това дали работата по договора е започнала или не, от етапа на завършеност, сумите на очакваните печалби по други договори и т.н.

Разходи по договор, за които няма вероятност да бъдат възстановени, се признават веднага.

22. Земеделска дейност

Приложимо само за отчитане на Земеделска дейност- управлението от страна на едно предприятие, на биологичната трансформация на биологични активи до получаването на земеделска продукция или допълнителни биологични активи с цел продажба.

Предприятието признава биологичен актив или земеделска продукция, когато и само когато:

(а) предприятието контролира актива в резултат от предишни събития;

(б) вероятно е предприятието да получи бъдещи икономически ползи, свързани с актива; и

(в) справедливата стойност или себестойността на актива може да бъде надеждно определена.

Биологичният актив се оценява при първоначалното признаване и към датата на всеки баланс по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, с изключение на случая, при който справедливата стойност не може да бъде надеждно оценена.

Земеделската продукция, прибрана от биологичните активи на предприятието, се оценява по справедлива стойност в момента на прибиране на реколтата, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба.

Приблизителните разходи по продажба включват комисионите за брокери и дилъри, такси за регулиращи агенции и стокови борси, и данъци и мита по прехвърлянето. Разходите за продажба изключват транспортни и други разходи, необходими за транспортирането на активите до пазара.

Ако липсва активен пазар, предприятието ползва един или няколко от следващите фактори, ако са налични, при определянето на справедливата стойност:

(а) последната цена на пазарна сделка, при условие че не е имало значително изменение на икономическите условия между датата на сделката и датата на баланса;

(б) пазарни цени на сходни активи с корекции, които отразяват разликите; и

(в) секторни бази за сравнения, като например стойността на овощна градина, изразена чрез експортна щайга, бушел или хектар, и стойността на добитъка, изразена чрез килограм месо.

Печалба или загуба, възникнали при първоначалното признаване на биологичния актив по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба и от промяна на справедливата стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба на биологичния актив, се включват в печалбата или загубата за пе-риода, в който са възникнали.

Печалба или загуба, възникнали при първоначалното признаване на земеделската продукция по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се включват в печалбата или загубата за периода, в който са възникнали.

Предоставените от държавата безвъзмездни средства, свързани с биологичен актив, оценен по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се признават като доход, когато и само когато стане възможно това дарение да бъде получено.

23. Отчитане на Корекцията на Счетоводни Грешки и Промени в Счетоводната Политика

А) Корекцията на счетоводни грешки, свързана с предходни периоди, се отчита през текущия период чрез увеличаване или намаляване на салдото на неразпределената печалба от минали години.

Б) Алтернативно (само за прилагащите НСФОМСП), фундаментална грешка, свързана с предходни периоди, се включва в другите приходи или разходи при определянето на печалбата или загубата от текущия период.

Предприятието променя счетоводната си политика, само когато това се изисква по закон, от счетоводни стандарти, или ако промяната ще доведе до по-подходящо представяне на събитията или сделките във финансовите отчети на предприятието. В предприятието не се третира като промяна на счетоводната политика

а) приемането на счетоводна политика за събития и сделки, които се различават по същество от случилите се преди това събития или сделки, и

б) приемането на нова счетоводна политика за събития и сделки, които не са се случвали преди това или са били незначителни.

Промяната в счетоводната политика се прилага с обратна сила. Всяка корекция в следствие на промяната се отразява като корекция на салдото на неразпределената печалба от минали години. Сравнителната информация се преизчислява. Разликата от преизчисляване на разходите за данъци в отчета за доходите за предходния период се посочва като корекция на неразпределената печалба (непокритата загуба).

Промяната в счетоводната политика се прилага без обратна сила, когато корекцията на салдото на неразпределената печалба от минали години не може да бъде надеждно определена.

24. Свързани лица

Предприятието класифицира взаимоотношенията с даден контрагент като взаимоотношение със свързано лице, когато:

а) лицето директно или индиректно:

i) контролира или е контролирано, или е под общия контрол на предприятието;

ii) има дял в предприятието, което му дава възможност да упражнява значително влияние над предприятието; или

iii) упражнява общ контрол върху предприятието;

б) лицето е асоциирано предприятие на предприятието;

в) лицето е съвместно предприятие, в което предприятието е контролиращ съдружник (;

г) лицето е член на ключов ръководен персонал на предприятието или неговото предприятие майка;

д) лицето е близък член на семейството на физическо лице, посочено в буква а) или г) по-горе;

е) лицето е предприятие, което е контролирано, съвместно контролирано или значително повлияно от лицето, по-сочено в буква г) или д), или притежаващо значителни правомощия за гласуване в това предприятие (пряко или неп-ряко);

ж) фондът, организационното обединение или лицето представлява план за доходи след напускане на работа на служители на предприятието или на всяко свързано лице.

Предприятието осъществява сделки със свързани лица при пазарни условия - цената при сделки между свързани лица се определя в съпоставка с цената на сходни стоки, продадени на сходен икономически пазар на купувач, който не е свързан с купувача; този подход се прилага и при определяне на разходите за предоставяне на финансиране;

ЗКПО

Данъчно третиране на сделките със свързани лица.

При класифицирането на даден контрагент като свързано лице за данъчни цели дружеството има предвид и разпоредбите на ЗКПО - § 1, т. 3 от ДОПК. За целите на данъчното облагане като свързани за предприятието лица се класифицират:

"Свързани лица" са:

а) съпрузите, родините по права линия, по съребрена - до трета степен включително; и родините по сватовство - до втора степен включително;

б) работодател и работник;

в) съдружниците;

г) лицата, едното от които участва в управлението на другото или на негово дъщерно дружество;

д) лицата, в чийто управителен или контролен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, включително когато физическото лице представлява друго лице;

е) дружество и лице, което притежава повече от 5 на сто от дяловете или акциите, издадени с право на глас в дружеството;

ж) лицата, едното от които упражнява контрол спрямо другото;

з) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице или от негово дъщерно дружество;

и) лицата, които съвместно контролират трето лице или негово дъщерно дружество;

к) лицата, едното от които е търговски представител на другото;

л) лицата, едното от които е направило дарение на другото;

м) лицата, които участват пряко или косвено в управлението, контрола или капитала на друго лице или лица, поради което между тях могат да се уговарят условия, различни от обичайните.

Чл. 15 Когато свързани лица осъществяват търговските и финансовите си взаимоотношения при условия, които оказват влияние върху размера на данъчната основа, отличаващи се от условията между несвързани лица, данъчната основа се определя и се облага с данък при условията, които биха възникнали за несвързани лица.

Отклонение от данъчно облагане

Чл. 16. (1) Когато една или повече сделки, включително между несвързани лица, са сключени при условия, чието изпълнение води до отклонение от данъчно облагане, данъчната основа се определя, без да се вземат под внимание тези сделки, някои техни условия или тяхната правна форма, а се взема под внимание данъчната основа, която би се получила при извършване на обичайна сделка от съответния вид по пазарни цени и насочена към постигане на същия икономически резултат, но която не води до отклонение от данъчно облагане.

(2) За отклонение от данъчно облагане се смята и:

1. значителното превишение на количествата на влаганите материали и суровини за производство и други производствени разходи над обичайните за извършваната от лицето дейност, когато превишението не се дължи на обективни причини;

2. договорите за заем за послужване или друго безвъзмездно предоставяне за ползване на материални или нематериални блага;

3. получаването или предоставянето на кредити с лихвен процент, отличаващ се от пазарната лихва към момента на сключване на сделката, включително в случаите на безлихвени заеми или друга временна безвъзмездна финансова помощ, както и опрощаването на кредити или изплащането за своя сметка на кредити, несвързани с дейността;

4. заплащането на възнаграждения или обезщетения за услуги, без те да са реално осъществени.

(3) Когато чрез привидна сделка се прикрива друга сделка, данъчното задължение се определя при условията на прикритата сделка.

Трансфери, свързани с място на стопанска дейност

Чл. 17. Тази глава се прилага съответно и за трансферите между място на стопанска дейност и други части на предприятието на чуждестранно лице, разположени извън страната, съобразно спецификата на мястото на стопанска дейност.

При последваща промяна в ЗКПО предприятието спазва с предимство актуалните нормативни изисквания.

25. Събития след датата на баланса

Предприятието определя състава на коригиращите събития (доказват условия, съществували към края на отчетния период. Водят до корекции на сумите, признати във финансовите отчети, за да се отразят коригиращите събития, настъпили след края на отчетния период). Следните събития са коригиращи:

- решение след края на отчетния период на съдебно дело, което потвърждава, че предприятието вече е имало съществуващо задължение към края на отчетния период (предприятието коригира вече признатата провизия, свързана с

това съдебно дело или признава нова провизия ако такава не е била начислена);

- получаване на информация след края на отчетния период, показваща, че даден актив е бил обезценен към края на отчетния период (при несъстоятелност на клиент, възникнала след края на отчетния период, продажбата на материал-ни запаси след края на отчетния период по цени по-ниски от балансовата стойност);

- разкриване на измама или грешки, които показват, че финансовите отчети са неверни.

Некоригиращи събития - предприятието не коригира сумите, признати във финансовите отчети, а оповестява същес-твените събития настъпили след края на отчетния период. Следните събития са некоригиращи събития след края на отчетния период:

- намаляването на пазарната стойност на инвестициите между края на отчетния период и датата, на която финан-

совите отчети са утвърдени за издаване. Намаляването на пазарната стойност обикновено не се свързва със състояние-то на инвестициите към края на отчетния период, но отразява обстоятелства, които са възникнали впоследствие.

- значима бизнес комбинация след края на отчетния период;

- оповестяване на план за преустановяване на дейността или важно преструктуриране;

- важни покупки на активи, класифициране на активи като активи за продажба в съответствие с МСФО 5 Нетекущи активи, държани за продажба, и преустановени дейности, освобождавания на активи или изземване на важни активи от правителството;

- разрушаване на важна производствена единица в резултат на пожар след края на отчетния период;

- важни сделки с обикновени акции и сделки с потенциални обикновени акции след края на отчетния период (например такива, водещи до промяна в собствеността);

- сключване на значими договори за кредити след края на отчетния период;

- необичайно големи промени след края на отчетния период в цената на активите или валутните курсове;

- промени в данъчните ставки или данъчните закони, приети или обявени след края на отчетния период, които имат съществен ефект върху текущите и отсрочените данъчни активи и пасиви

- поемане на значителни ангажименти или условни пасиви, например чрез издаване на значителни гаранции;

- започване на важен съдебен спор след края на отчетния период.

Предприятието не изготвя финансовите си отчети на основата на принципа за действащо предприятие, ако ръководството прецени след края на отчетния период, че възнамерява да го ликвидира или да преустанови дейността му, или че няма никаква друга реалистична алтернатива, освен да направи това.

26. Извършване на Инвентаризация

Инвентаризация на активите и пасивите се извършва през всеки отчетен период с цел достоверното им представяне в годишния финансов отчет. Инвентаризацията се извършва по ред и начин, определени от органите на управление на предприятието.

Инвентаризация на дълготрайните активи и материалните запаси се извършва от назначена от ръководителя на дружеството комисия в присъствието на МОЛ. Инвентаризациите се извършват чрез фактическо преброяване и/или претегляне на стоково-материалните ценности и дълготрайните активи. Съставят се инвентаризационни описи.

Компенсация на липсите и излишъците се извършва само при наличие на причинно-следствена връзка между активите. Компенсацията се извършва само по количество. За липси по вина на МОЛ се съставя акт за начет, като МОЛ се начита по продажни цени. Установените липси (без вина на МОЛ) и излишъци се отчитат като текущ разход или приход през периода на тяхното установяване.

27. Финансови Отчети

Годишният финансов отчет на предприятието се съставя към 31 декември на всяка календарна година. Изготвя се до 31 март на следващата година съгласно чл. 37, ал. 1 от Закона за счетоводството. Консолидираният финансов отчет се изготвя, **само ако предприятието отговаря на критериите за задължителна консолидация съгласно чл. 37 от Закона за счетоводството**. Годишният финансов отчет на предприятието подлежи на независим финансов одит, **ако отговаря на критериите на чл. 38 от Закона за счетоводстото**. Годишният финансов отчет на предприятието се одобрява официално за публикуване от Съвета на Директорите на дружеството до **20,03,2017_ март** на следващата година. **Ако предприяето подлежни на задължителен финансов одит**, то съставя и годишен доклад за дейността, който съдържа най-малко следната информация:

1. преглед, който представя вярно и честно развитието и резултатите от дейността на предприятието, както и неговото състояние, заедно с описание на основните рискове, пред които е изправено;

2. всички важни събития, които са настъпили след датата, към която е съставен годишният финансов отчет;

3. вероятното бъдещо развитие на предприятието;

4. действията в областта на научноизследователската и развойната дейност;

5. информацията, изисквана по реда на чл. 187д и 247 от Търговския закон;

6. наличието на клонове на предприятието;

7. използваните от предприятието финансови инструменти, а когато е съществено за оценяване на активите, пасивите, финансовото състояние и финансовият резултат, се оповестяват:

а) целите и политиката на предприятието по управление на финансовия риск, включително политиката му на хеджиране на всеки основен тип хеджирана позиция, за която се прилага отчитане на хеджирането, и

б) експозицията на предприятието по отношение на ценовия, кредитния и ликвидния риск и риска на паричния поток.

Предприятията, които изготвят и представят консолидирани финансови отчети, съставят и годишен консолидиран доклад за дейността

В срок до 30 юни следващата година предприятието публикува годишния си финансов отчет и консолидирания си финансов отчет, годишния доклад за дейността и годишния си консолидиран доклад за дейността, приети от общото събрание на съдружниците/акционерите в:

1. търговците по смисъла на Търговския закон - чрез заявяване и представяне за обявяването им в Търговския регистър;

2. **юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на обществено полезна дейност - чрез заявяване за вписване и предоставянето им в Централния регистър при Министерството на правосъдието при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел;**

3. **останалите предприятия - чрез икономическо издание или чрез Интернет.**

Съставител на годишния финансов отчет на предприятието е главният счетоводител на предприятието. Лицето може да бъде съставител на годишния финансов отчет на предприятието , тъй като отговаря на изискванията на разпоредбите на чл. 35от Закона за счетоводството.

Годишният финансов отчет на предприятието се подписва от главния счетоводител (съставителя) и от Изпълнителните Директори и се подпечатва с печата на предприятието.

Съдържание на годишния финансов отчет:

1) счетоводен баланс (**МСФО отчет за финансовото състояние**),

2) отчет за приходите и разходите (**МСФО отчет за всеобхватния доход**),

3) отчет за паричните потоци,

4) отчет за собствения капитал

5) приложение.

Счетоводният баланс се съставя в двустранна форма (**Алтернативно само за прилагащите МСФО, Балансът се съставя в едностранна форма (нетен подход) и в хиляди лева въз основа на**

информацията за салдата по счетоводните сметки към края на отчетния период. Всички активи, пасиви и собственият капитал се посочват по тяхната балансова стойност. Отрицателните величини се посочват в скоби, а те са: непокритата загуба и загубата от текущия период, резерв от последваща оценка. Не се допуска компенсиране на суми между статии на актива и пасива на Баланса. При наличие на компенсирано салдо по счетоводна сметка, същото се посочва в разгънат вид. Сравнителната информация по отношение на предходния отчетен период следва да бъде прекласифицирана при промени на структурата на финансовия отчет в текущия период.

а) Отчетът за приходите и разходите се съставя в двустранна форма (брутен подход) в хиляди лева на базата на информацията от счетоводните сметки, отчитащи приходи, разходи, материални запаси и данъци.

б) Алтернативно, Отчетът за приходите и разходите се съставя в едностранна форма (нетен подход).

Сравнителната информация по отношение на предходния отчетен период се прекласифицира съобразно структурата на ОПР в текущия период.

Отчетът за собствения капитал се съставя на базата на информацията от счетоводните сметки за отчитане на собствения капитал.

а) Отчетът за паричните потоци се изготвя по прекия метод чрез представяне на паричните постъпления и плащания директно от счетоводните регистри. В статия "положителни и отрицателни курсови разлики" се посочва тази част от валутните курсови разлики, която кореспондира с паричните средства на предприятието.

б) Алтернативно (само за прилагащите МСФО), Отчетът за паричните потоци се изготвя по косвения метод.

Съставните части на консолидирания финансов отчет са:

а) консолидиран счетоводен баланс;

б) консолидиран отчет за приходите и разходите;

в) консолидиран отчет за собствения капитал;

г) консолидиран отчет за паричните потоци;

д) приложение.

Консолидираният финансов отчет се съставя към същата дата, към която е съставен индивидуалният финансов отчет на предприятието майка.

Консолидираните финансови отчети се изготвят при прилагане на еднаква счетоводна политика за сходни сделки и други събития при сходни обстоятелства.

При изготвянето на консолидираните финансови отчети, предприятието обединява финансовите отчети на компанията майка и нейните дъщерни предприятия „ред по ред", като събира сходни позиции по активи, пасиви, собствен капитал, приходи и разходи. За да могат консолидираните финансови отчети да представят финансова информация за групата така, сякаш тя е за едно стопанско предприятие, се предприемат следните стъпки:

(а) елиминира се балансовата сума на инвестицията на компанията майка във всички дъщерни предприятия и дела на компанията майка в собствения капитал на всички дъщерни предприятия;

(б) идентифицират се неконтролиращите участия в печалбата или загубата на консолидираните дъщерни предприятия за отчетния период; и

(в) неконтролиращите участия в нетните активи на консолидираните дъщерни дружества се идентифицират отделно от собствения капитал на акционерите на компанията майка в тях.

Вътрешногруповите салда и сделки, включително приходи, разходи и дивиденти се елиминират изцяло. Печалбите и загубите, възникващи по вътрешногрупови сделки, които са признати в активите, като например материални запаси и дълготрайни активи, се елиминират изцяло.

В предприятието инвестициите в дъщерни предприятия, съвместно контролирани предприятия и асоциирани предприятия, които не са класифицирани като държани за продажба (или включени в група за изваждане от употреба, която е класифицирана като държана за продажба) в съответствие с МСФО 5, се отчитат:

- **дъщерни предприятия: по цена на придобиване (себестойност); или**

- **Алтернативно, инвестициите в дъщерни, асоциирани и смесени предприятия се отчитат като финансови активи в съответствие с МСС 39.**

